

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 167/2025
29.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милан Н. Ранковић, адвокат из ..., против туженог ПД "Пролетер" а.д. Фабрика чарапа Ивањица, чији је пуномоћник Ненад Станковић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, враћања на рад и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2322/2023 од 17.05.2024. године, у седници одржаној 29.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2322/2023 од 17.05.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ивањици П1 30/22 од 31.01.2023. године, одбијен је тужбени захтев тужиле, којим је тражила да суд поништи као незаконито решење туженог бр. .. од 04.11.2019. године, којим је тужили отказан уговор о раду и да се обавезе тужена да тужилу врати на рад, као и да се обавезе тужени да тужили накнади материјалну штету у висини изгубљене зараде за период од 04.11.2019. године до 31.05.2011. године, у износу од 604.478,11 динара, са законском затезном каматом која доспева на начин наведен у том ставу изреке. Ставом другим изреке, тужилца је обавезана да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 253.800,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж1 2322/2023 од 17.05.2024. године, ставом првим изреке, одбио као неосноване жалбе тужиле и туженог и потврдио пресуду Основног суда у Ивањици П1 30/22 од 31.01.2023. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију, захтевајући накнаду трошкова ревизијског поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Тужила у ревизији указује на битну повреду из одредбе члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, међутим, та битна повреда није разлог за изјављивање ревизије у смислу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона. Наводи ревизије тужиле о учињеној битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, која је учињена у поступку пред другостепеним судом су неосновани.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је код туженог била у радном односу на неодређено време, на основу уговора о раду бр. .. од 06.08.2008. године. Анексом Уговора о раду од 08.04.2019. године, распоређена је на радно место "радник ...", а законитост анекса није оспоравала. Усклађивање права и обавезе у складу са одредбама Закона о раду, учињено је анексом уговора о раду од 05.09.2019. године, у циљу усаглашавања одредаба раније закљученог уговора и анекса са општим актима послодавца. Побујаним решењем туженог бр. .. од 04.11.2019. године, тужили је отказан уговор о раду са свим анексима, због престанка потребе за обављањем послова на које је распоређена, у смислу одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду и пре престанка радног односа исплаћена јој је отпремнина од 164.923,95 динара. У образложењу побујаног решења је, између осталог, наведено да је услед економских и организационих промена код послодавца тужилино радно место укинута и да послодавац запосленој није могао да обезбеди премештај на друго одговарајуће радно место, као ни једну другу меру предвиђену одредбом члана 155. став 1. тачка 5. Закона о раду. Доношењу решења о отказу о раду претходила је Одлука о укидању радних места коју је тужени донео под бр. XXXXI -68/19 од 30.09.2019. године, и Одлука о измени Правилника о организацији и систематизацији послова и радних задатака код туженог под бр. XXXXI-69/19 од 30.09.2019. године, на основу којих је код туженог смањен бр. запослених, док су нека радна места укинута, међу којима и радно место "радник ...", на које радно место је тужила била распоређена у моменту доношења побујаног решења о отказу уговора о раду. Одлуке туженог објављене су на огласној табли, а тужени је донео и Програм решавања вишка запослених бр. 431 од 31.10.2019. године, којим су утврђени разлози за доношење Програма и укупан број запослених код послодавца, квалификациона структура, године старости, стаж осигурања запослених који су вишак, послове које обављају, критеријуме за утврђивање вишка запослених, мере за запошљавање, средства за решавање социјално-економског положаја вишка запослених и рок у коме ће бити отказани уговори о раду. Програм

решавања вишка запослених достављен је Националној служби за запошљавање и синдикалним организацијама који су доставили своја изјашњења. Пре доношења побијаног решења, тужени је упутио позиве ПД "Tref socks" Ивањица, ПД "Tref calze" Ивањица, Друштво за производњу и трговину "Либер – текс" д.о.о. Ивањица и СЗР "Свила" Ариље, захтевајући да се придруже напорима у проналажењу најбољег могућег решења за запослене који су вишак, те да се, уколико имају потребу за ангажовање запослених на некој од радних позиција у оквиру њихове компаније, обрате туженом или Националној служби за запошљавање.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиле одбили у целини, применом одредбе члана 179. став 5. тачка 1., у вези члана 153.-160. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05 ... 95/18), на основу утврђеног чињеничног стања да је услед технолошких, економских и организационих промена од туженог измењен Правилник о организацији и систематизацији послова и радних задатака, тако што је укинута радно место на које је тужилца била распоређена, а тужени, као послодавац, није био у могућности да јој обезбеди премештај на друго одговарајуће радно место, као ниједну другу меру предвиђену одредбом члана 155. став 1. тачка 5. Закона о раду, као и да је тужени, пре отказа уговора о раду, тужилци исплатио отпремнину.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодавца и то: ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла, или дође до смањења обима посла. На основу одредбе члана 158. истог Закона, послодавац је дужан да пре отказа уговора о раду у смислу одредбе члана 179. став 5. тачка 1. тог Закона, запосленом исплати отпремнину у складу са овим Законом.

У конкретном случају, одлуком о измени Правилника о организацији и систематизацији послова и радних задатака код туженог од 30.09.2019. године, укинута је радно место на које је тужилца била распоређена, на основу Одлуке о укидању радних места од истог датума, па је тужилци исплаћена отпремнина, а тужени упутио позиве другим привредним друштвима да се придруже напорима на проналажењу најбољег могућег решења за запослене који постају вишак и да се, уколико имају потребу за ангажовањем запослених на некој радној позицији у оквиру њихове компаније, обрате туженом или Националној служби за запошљавање. Имајући у виду да је тужилца била распоређена на радно место које је укинута и да тужени није био у могућности да јој обезбеди премештај на друго одговарајуће радно место, нити да спроведе неку од мера из члана 155. став 1. тачка 5. Закона о раду, следи да је побијано решење о отказу уговора о раду тужени донео правилном применом отказног разлога прописаног одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду. На основу донетих одлука, тужени је доказао да је престанак радног односа тужилце последица економских и организационих промена услед којих је дошло не само до укидања радног места на које је тужилца била распоређена, већ и других радних места, као и до смањења броја извршилаца на радним местима која нису укинута. Тужилци је радни

однос престао на основу законитог решења, па тужени није дужан да је врати на рад и да јој накнади штету на име неисплаћених зарада, јер такву обавезу има само кад се ради о незаконитом престанку радног односа на основу одредбе члана 191. став 1. Закона о раду, а то овде није случај. Из наведених разлога, неосновани су наводи тужиље о погрешној примени материјалног права.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Туженом трошкови ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав одговора на тужбу и за судске таксе, нису били потребни, у смислу одредбе члана 154. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**